

A 29/2016 (VIII. 26.) NGM rendelet szakmai és vizsgakövetelménye alapján.

Szakképesítés, azonosító száma és megnevezése

34 811 04	Szakács

A vizsgafeladat megnevezése: A szakács szakma ismeretei

A vizsgafeladat ismertetése:

A központi írásbeli vizsgatevékenység magába foglalja az ételkészítés alapjai és ételkészítési ismeretek, a gazdálkodási ismeretek (ennek részeként a szakmai számításokat) az élelmiszer ismeret és az élelmiszerbiztonsági alapismeretek keretében tanultakat az alábbi arányok szerint:

- ételkészítés alapjai 20 %
- ételkészítési ismeretek 15 %
- gazdálkodási ismeretek 35 %
- élelmiszerismeret 20 %
- élelmiszerbiztonsági alapismeretek 10 %

A vizsgafeladat időtartama: 180 perc

AZ ÉRDEMJEGYEK MEGÁLLAPÍTÁSA	
PONTHATÁROK	ÉRDEMJEGYEK
0 - 50	1 (elégtelen)
51 - 60	2 (elégséges)
61 - 70	3 (közepes)
71 - 80	4 (jó)
81 - 100	5 (jeles)

A javítási-értékelési útmutatótól eltérő helyes megoldásokat is el kell fogadni.

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 25%.

Fontos tudnivalók

Kedves Vizsgáló!

- a) A vizsgadolgozat **első lapjára** írja fel a **nevét!**
- b) A **kidolgozást igénylő feladatok megoldását** a vizsgaszervező által biztosított **pótlapon** végezze! A pótlapokat **sorszámozza** és mindegyiken tüntesse fel **saját nevét**, majd jelölje a kidolgozott **feladat sorszámát!**
- c) A feladatokat **kék vagy fekete színű tollal** oldja meg! Ceruzával írt dolgozat nem fogadható el.
- d) A feladatok megoldásához az **íróeszközön** és **nem programozható számológépen** kívül semmilyen más segédeszközt (pl.: tankönyv, feladatgyűjtemény, stb.) nem használhat. Meg nem engedett segédeszköz használata a vizsgából való kizárást vonja maga után.
- e) A feladatoknál végzett **javítás** esetén **pontosan** jelenjen meg, hogy **melyik megoldást hagyta meg!** Ellenkező esetben a feladat nem ér pontot.
- f) A gazdálkodási ismeretekhez kapcsolódó szakmai **számítások** elvégzésénél ügyeljen a következőkre:
 - A részszámításoknál írja le a kiszámított adat vagy mutató **megnevezését**, a számítás **módját** (a matematikai műveletet a rendelkezésre álló adatokkal felírva), a kapott **eredményt mértékegységével** együtt!
 - A **kerekítést** mindig az **adott feladatnál** megadottak szerint végezze!
 - A számításokhoz szükséges **kiegészítő adatokat** (pl.: adókulcs) a **feladatoknál** megtalálja, ezekkel dolgozzon!
- g) Ügyeljen arra, hogy **áttekinthetően** és szép, **olvasható külalakkal** dolgozzon!

Sikeres megoldást és jó munkát kívánunk!

Ételkészítés alapjai

Elérhető maximális pontszám összesen:	20 pont
Elégséges osztályzat eléréséhez szükséges minimális pontszám:	8 pont
A vizsgázó <u>ételkészítés alapjai</u> témakörben (feladatrészben) elért pontszáma:	pont

1. feladat

Elérhető pontszám:	4

Válogassa ki az alább felsorolt ételek közül a lisztszórással, világos petrezselymes rántással, zsemleszínű rántással és a habarással sűrített leveseket, és írja a táblázat megfelelő helyére!

Minestrone, Paradicsomleves, Nyírségi gombóclevés, Zöldborsóleves, Meggyleves, Francia halles, Lebbencsleves, Marhahúsleves

Sűrítési módozat	Levesfajta
Lisztszórás	
Világos, petrezselymes rántás	
Zsemleszínű rántás	
Habarás	

2. feladat

Elérhető pontszám:	3

Válassza ki és jelölje egyértelmű aláhúzással azt az ételt, amelyik véleménye szerint nem illik a logikai sorrendbe! Választását indokolja is meg!

Paprikás sertésszelet
Tordai lacipecsenye
Bácskai rizseshús

Indoklás:

3. feladat

Elérhető pontszám:	4

A Dödölle készítésének leírásából kimaradt néhány fontos részlet. Pótolja a hiányzó szavakat, kifejezéseket!

A burgonyát, majd annyi sós vízbe tesszük fel, ami éppen Amikor megfőtt, a vizet rajta hagyva és lisztet keverünk hozzá, hogy jó kemény masszát kapjunk. Ezt kevergetve még tovább Zsírban a karikákra vágott vöröshagymát. Zsíros kanállal a burgonyát, amelyre az előkészített vöröshagymát rátesszük. Lehet még tejföllel gazdagítani, és sütőben meg is lehet pirítani.

4. feladat

Elérhető pontszám: 4

Csoportosítsa az alább felsorolt ételeket a táblázatban szereplő készítési módok szerint! Írja az egyes ételek betűjelét a táblázat megfelelő oszlopába! Minden étel csak egy csoportba sorolható be.

A.	Sólet füstölt marhaszeggyel	E.	Hagymás rostélyos
B.	Stefánia vagdalt bélszín	F.	Bélszínszeletek vadász módra
C.	Eszterházy rostélyos	G.	Bélszín Wellington módra
D.	Bográcsgulyás	H.	Borsos tokány

Egészen sütéssel	Frissen sütéssel	Párolással	Főzéssel
készíthető húselekek			

5. feladat

Elérhető pontszám: 5

A főzéssel készíthető tésztaköreteket jellemzően párolással készített mártásos ételek, pörkölteket, tokányok mellé kínáljuk. Írjon húseleket a köretek mellé, amelyeknél a köretfajta és a húsetel hagyományosan összetartozik!

Köretfajta	Főétel
Vajas galuska	
Galuska	
Puliszka	
Burgonyagombóc	
Zsemlegombóc	

Ételkészítési ismeretek

Elérhető maximális pontszám összesen:	15 pont
Elégséges osztályzat eléréséhez szükséges minimális pontszám:	6 pont
A vizsgázó <u>ételkészítési ismeretek</u> témakörben (feladatrészben) elért pontszáma:	pont

1. feladat

Elérhető pontszám:	5

Az alábbi összetett saláták alapanyagaira és az elkészítésük során alkalmazott technológiai eljárásokra vonatkoznak a következő táblázat megállapításai. Írja a táblázat adott megállapításai mellé az oda tartozó étel(ek) sorszámát!
(Vannak olyan saláták, amelyek több helyre is beírhatók, de olyan is található a felsorolásban, amelyekre nem jellemző a megállapítás.)

1. Waldorf saláta	2. Orosz hússaláta	3. Jércesaláta
4. Franciasaláta	5. Gundel saláta	6. Halasi tésztasaláta

Megállapítás	Amelyik sorszámú ételre vonatkozik
Uborkasalátát készítünk.	
Főtt burgonya is az összetevője.	
Formázva tálaljuk.	
Nem kerül bele majonéz.	

2. feladat

Elérhető pontszám:	5

Írjon be újabb négy éttermi tésztát a megfelelő alaptészta melletti oszlopba, valamint egészítse ki az alaptészta oszlopot ott, ahol hiányzik a tésztafélé neve!

Alaptészta	Készítmény	Új készítmény példák
Omlós-élesztős tészta	Pozsonyi kifli	
Kevert élesztős tészta	Kuglóf	
	Ízes bukta	
Hajtogatott élesztős tészta	Diós csiga	

3. feladat

Elérhető pontszám: 2

Nevezzen meg kettő zöldségből készíthető töltött meleg előételt!

4. feladat

Elérhető pontszám: 3

Írja le minimum három mondatban a 3. feladat valamelyik töltött zöldségének a készítési módját!

Gazdálkodási ismeretek
(Szakmai számítások, gazdálkodási ismeretek)

Elérhető maximális pontszám összesen:	35 pont
Elégséges osztályzat eléréséhez szükséges minimális pontszám:	14 pont
A vizsgázó <u>gazdálkodási ismeretek</u> témakörben (feladatrészben) elért pontszám:	pont

1. feladat

Elérhető pontszám: 8

Egy étterem éves bruttó bevétele 48 560 E Ft volt. Számítsa ki, mennyi volt az árubeszerzés, ha az üzlet zárókészlete 840 E Ft, átlagos anyagfelhasználási szintje 35%, és az üzlet átlagos készletét 15-ször cserélte le! Az ÁFA kulcs 18%.

Minden számításnál jelölje, hogy mit és hogyan számít ki, valamint adja meg az eredmény mértékegységét! A számításokat E Ft-ban végezze! Az adatokat egész számra kerekítse!

2. feladat

Elérhető pontszám: 12

Üzletében a bevétel ételekből és italokból tevődik össze. Az italokból származó nettó bevétel 42 340 E Ft volt, az ételekből származó bevétel pedig a nettó bevétel 45%-a. Az ételekre alkalmazott haszonkulcs 180%, az italok árrésszintje 56%, az üzlet költségszintje pedig 22%. Számítsa ki az üzlet nettó bevételét, árrését, költségét, adózatlan eredményét, valamint az átlag haszonkulcsot!

Minden számításnál jelölje, hogy mit és hogyan számít ki, valamint adja meg az eredmény mértékegységét! A számításokat E Ft-ban végezze! Az adatokat egész számra kerekítse!

3. feladat

Elérhető pontszám: 5

Párosítsa össze az alábbi meghatározásokat a hozzájuk illő fogalmakkal! A kis táblázatban az egyes betűk mellé írja oda a hozzá illő fogalom sorszámát!

Meghatározás		Fogalom	
a)	Az előkészítő vagy termelő helyeken felhasználásra kerülő alapanyagok megnevezését, mennyiségét, az átvétel időpontját tartalmazó bizonylat.	1	Vásárlók könyve
b)	Szigorú számadású nyomtatvány, minimum 2 példányban készül, tételesen tartalmazza a megnevezést, mennyiséget, egységárat, értéket.	2	Szállítólevél
c)	Az árut kísérő dokumentáció, mely az áruátvétel nélkülözhetetlen kelléke, nem jár pénzmozgással.	3	Leltárív
d)	A/4-es méretű, nyomtatott füzet. Jól látható helyre kell kifüggeszteni, hozzá tartozó tollat is kötelező biztosítani. A vásárlók panaszai, észrevételei, javaslatai megtételének helye.	4	Jelenléti ív
e)	A jelenléteket rögzítő dokumentáció, az érkezés és a távozás időpontját rögzíti, vagyis többet, mint a munkaidő.	5	Vételezési jegy

a)		b)		c)		d)		e)	

4. feladat

Elérhető pontszám: 5

Igazak-e vagy hamisak az alábbi állítások? Jelölje X-szel a helyesnek tartott választ!

Állítás	igaz	hamis
A vevő nevének csak meghatározott számlatípusoknál kell szerepelnie a számlán.		
Készpénzfizetési számla esetén a teljesítés és a fizetés dátuma megegyezik.		
A számlán szereplő tételek mennyisége, áfatartalma és bruttó értéke összesen adja ki a fizetendő végösszeget.		
A hűtőautó mért hőmérsékletét hús szállítása esetén rá kell vezetni a számlára/szállítólevélre.		
A számlán a bruttó végösszeget betűkkel is ki kell írni.		

5. feladat

Elérhető pontszám:	5

Állapítsa meg, hogy a nyilvántartás szerinti és a valós készletértékek mennyiben térnek egymástól! Töltse ki a táblázatot! A számítások során két tizedesjegyre kerekítsen!

Megnevezés	Egység	Könyv szerinti mennyiség	Raktár készlet	Konyha hűhűtő	Rendezvény vételezése	Selejt	Mért mennyiség összesen	Eltérés
Rostélyos	kg	17,00	8,60	4,00	2,10	0,50		
Libamell	kg	4,30	2,40	1,90	1,00	-		
Sertésmáj	kg	3,80	1,80	0,70	-	1,30		
Őzgerinc	kg	3,50	1,20	1,3	-	-		
Vajhal	Kg	7,00	2,50	1,50	2,00	0,50		

Rostélyos:

Libamell:

Sertésmáj:

Őzgerinc:

Vajhal:

Élelmiszerismeret

Elérhető maximális pontszám összesen:	20 pont
Elégséges osztályzat eléréséhez szükséges minimális pontszám:	8 pont
A vizsgázó <u>élelmiszerismeret</u> témakörben (feladatrészben) elért pontszáma:	pont

1. Nevezze meg a táblázatban leírt tejtermék-jellemzők alapján a tejterméket és fordítva, a tejtermék alapján írja be annak termékjellemzőit!

Elérhető pontszám:	4

Tejtermékek jellemzői	Megnevezése
A tészta lyukazottsága szerint: erjedési lyukas, röglyukas és zárt tésztájú fajtáit különböztetjük meg.	
A tejsavas, esetleg savas és oltós olvasztásával készített kazein fehérjében dús termék. A sajtgyártás alapanyagának is tekinthető.	
	Ömlesztett sajtok
Származási helye Olaszország, bivalytejből készül, golyó vagy gömb alakú, hófehér.	

2. Soroljon föl öt olyan olajat, amelyet leginkább saláták készítéséhez használ!

Elérhető pontszám:	5

3. Egészítse ki a vadak húsának összetételére, táplálkozás-élettani jelentőségére vonatkozó mondatokat!

Elérhető pontszám:	4

A vadállatok húsa jelentősen eltér a húsának színétől, összetételétől és szerkezetétől. A vadhúsok többnyire vagy színűek. A friss hús állománya szívós, kemény, sohasem A vadhúsok magasabb....., és mennyiségben tartalmaznak ásványi anyagokat, mint tenyésztett társaik. Az állat leölése után órával megkezdődik a folyamata.

4. Töltse ki a zöldségekről szóló táblázatban a hiányzó csoportok megnevezését (pl. levélzöldségek)!

Elérhető pontszám:	5

A zöldség neve	Csoport neve
paradicsom	
fejes káposzta	
zelligyökér	
uborka	
zöldborsó	

5. Tegye a készítés folyamatának megfelelő sorrendbe a kenyérgyártás részfolyamait!

Elérhető pontszám	2

- dagasztás
 sütés
 kelesztés
 kovászolás

Élelmiszerbiztonsági alapismeretek

Elérhető maximális pontszám összesen:	10 pont
Elégséges osztályzat eléréséhez szükséges minimális pontszám:	4 pont
Az élelmiszerbiztonsági alapismeretek témakörben (feladatrészben) elért pontszám:	pont

1. feladat

Elérhető pontszám:	4

Az alábbi felsorolásból válassza ki és írja le azoknak a meghatározásoknak a betűjelét, melyek a HACCP rendszer bevezetéséhez szükségesek!

- az alapvető élelmiszer-higiéniai, technológiai ismeretek,
- a berendezések, eszközök cseréje,
- az egység átalakítása,
- a tevékenység és az értékesített élelmiszerek ismerete,
- költséges intézkedések bevezetése,
- a hatályos jogszabályban megfogalmazott követelmények betartása,
- az üzemeléssel kapcsolatos általános szabályozások (például takarítási-fertőtlenítési útmutató) elkészítése,
- külső tanácsadó cégek alkalmazása

A HACCP rendszer bevezetésének szükséges követelményei:

2. feladat**Elérhető pontszám: 3**

A táblázatban a HACCP rendszerben az egészségre ártalmas anyagok (veszélyek) jellegük szerinti csoportosítása olvasható. Írja a meghatározások elé a veszélyforrás jellegének nevét!

Veszélyforrás jellege	Meghatározás
	Az élelmiszerben jelenlevő vagy abba bekerülő idegen anyagok, melyek a fogyasztónál sérülést vagy undort idézhetnek elő.
	Az élelmiszerbe bekerülő vagy ott termelődő egészségre ártalmas vegyi anyagok.
	Az élelmiszerben jelenlevő apró, szabad szemmel nem látható élőlények, melyek a fogyasztó szervezetében fertőzést vagy mérgezést okoznak.

3. feladat**Elérhető pontszám: 3**

Igazak-e vagy hamisak az alábbi állítások? Jelölje X-szel a helyesnek tartott választ!

Állítás	igaz	hamis
A vendéglátó egységekben fontos a folyamatos hűtött tárolás, az előírt hőmérséklet betartása, a hűtőlánc biztosítása.		
Azokat a pontokat, melyek az adott tevékenység biztonságához a legfontosabbak és rendszeres ellenőrzésük szükséges, kritikus kontroll pontnak (CCP) nevezzük.		
A mikroorganizmusok elpusztításához elegendő, ha az étel minden pontja eléri a 65°C-ot.		

AZ ÍRÁSBELI DOLGOZATOK PONTSZÁMAINAK ÖSSZESÍTÉSE

Témakör/Részfeladat	A rész-feladatok aránya %-ban	Elérhető pontszám	Az eredményes vizsgához kötelezően előírt minimális pontszám részfeladatonként	A vizsgázó által elért pontszám
Ételkészítés alapjai	20	20	8	
Ételkészítési ismeretek	15	15	6	
Gazdálkodási ismeretek	35	35	14	
Élelmiszerismeret	20	20	8	
Élelmiszerbiztonsági alapismeretek	10	10	4	
Összesen	100	100		

Elégtelen ÉRDEMJEGY:	1.) Ha bármelyik részfeladatban szerzett pontok mennyisége <u>nem érte el a fenti táblázat szerinti pontszámot.</u>
	2.) Ha a részfeladatok összesített pontszáma nem érte <u>el a lenti táblázat szerinti 51 pontot (51%-ot).</u>

ÉRDEMJEGYEK MEGÁLLAPÍTÁSA	
PONTHATÁROK	ÉRDEMJEGYEK
0 - 50	1 (elégtelen)
51 - 60	2 (elégséges)
61 - 70	3 (közepes)
71 - 80	4 (jó)
81 - 100	5 (jeles)